

- Koźmin, Krotoszyn, Sulmierzyce i Zduny oraz gmin: Dobrzyca, Koźmin, Krotoszyn, Rozdrażew i Zduny",
- dotychczasowy pkt 4 otrzymuje oznaczenie pkt 5 i brzmienie:
    - „5) Sąd Rejonowy w Ostrowie Wielkopolskim dla miast: Grabów nad Prosną, Mikstat, Odolanów, Ostrów Wielkopolski i Raszków oraz gmin: Grabów nad Prosną, Mikstat, Odolanów, Ostrów Wielkopolski, Przygodzice, Raszków, Sieroszewice i Sośnie",
  - c) w województwie leszczyńskim:
    - dodaje się nowy pkt 2 w brzmieniu:
      - „2) Sąd Rejonowy w Kościanie dla miast: Kościan, Krzywiń i Smigiel oraz gmin: Kościan, Krzywiń, Przemęt i Smigiel",
    - dotychczasowy pkt 2 otrzymuje oznaczenie pkt 3 i brzmienie:
      - „3) Sąd Rejonowy w Lesznie dla miast: Leszno, Osieczna, Rydzyna i Wschowa oraz gmin: Lipno, Osieczna, Rydzyna, Święciechowa, Włoszakowice i Wschowa",
    - dotychczasowy pkt 3 oznacza się jako pkt 4,
  - 4) w § 4:
    - a) w województwie bydgoskim:
      - dodaje się nowy pkt 4 w brzmieniu:
        - „4) w Sądzie Rejonowym w Mogilnie, obejmujący obszar właściwości tego Sądu",
    - dotychczasowe pkt 4 i 5 oznacza się odpowiednio jako pkt 5 i 6,
    - b) w województwie kaliskim:
      - dodaje się nowy pkt 4 w brzmieniu:
        - „4) w Sądzie Rejonowym w Krotoszynie, obejmujący obszar właściwości tego Sądu",
      - dotychczasowy pkt 4 oznacza się jako pkt 5,
    - c) w województwie leszczyńskim:
      - dodaje się nowy pkt 2 w brzmieniu:
        - „2) w Sądzie Rejonowym w Kościanie, obejmujący obszar właściwości tego Sądu",
      - dotychczasowe pkt 2 i 3 oznacza się odpowiednio jako pkt 3 i 4,
    - d) w województwie wrocławskim:
      - dodaje się nowy pkt 1 w brzmieniu:
        - „1) w Sądzie Rejonowym w Radziejowie, obejmujący obszar właściwości tego Sądu",
      - dotychczasowy pkt 1 oznacza się jako pkt 2,
      - dotychczasowy pkt 2 otrzymuje oznaczenie pkt 3 i brzmienie:
        - „3) w Sądzie Rejonowym we Wrocławku, obejmujący obszar właściwości tego Sądu".
- § 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1982 r.
- Minister Sprawiedliwości: S. Zawadzki

189

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 30 grudnia 1981 r.

w sprawie regulaminu pobytu osób internowanych w ośrodkach odosobnienia.

Na podstawie art. 45 ust. 1 dekretu z dnia 12 grudnia 1981 r. o stanie wojennym (Dz. U. Nr 29, poz. 154) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Porządek, warunki bytowe i opieka zdrowotna.

§ 1. 1. Internowany jest obowiązany przestrzegać postanowień regulaminu i wykonywać polecenia przełożonych.

2. Przełożonymi internowanego są: komendant i funkcjonariusze ośrodka odosobnienia, zwanego dalej „ośrodkiem”.

§ 2. 1. Przy przyjęciu do ośrodka internowany jest obowiązany podać dane osobowe, przekazać do depozytu posiadane dokumenty, pieniądze, przedmioty wartościowe i inne, których posiadanie jest zabronione.

2. Do depozytu przekazuje się również kwoty pieniędzy nadsyłane internowanemu spoza ośrodka.

3. Przy przyjęciu do ośrodka internowanego zapoznaje się z regulaminem oraz na jego żądanie z innymi przepisami, które go dotyczą. Internowany ma prawo niezwłocznie zawiadomić o miejscu swego pobytu osobę najbliższą, a za zezwoleniem komendanta inną osobę zamiast lub obok osoby najbliższej.

§ 3. Internowani są osadzani w pomieszczeniach odpowiadających wymaganiom higieny, posiadających dostateczny dopływ świeżego powietrza i odpowiednią do pory roku temperaturę według norm określonych odrębnymi przepisami. Światło dzienne i oświetlenie powinny być odpowiednie do czytania

§ 4. 1. Internowany jest obowiązany do poprawnego zachowania się wobec przełożonych.

2. Internowany jest obowiązany do przestrzegania zasad poprawnego zachowania wobec innych internowanych.

W szczególności nie wolno zakłócać spokoju i ustalonego porządku, organizować się w grupy, które nie są przewidziane w ustalonym porządku.

§ 5. Internowanemu nie wolno samowolnie zmieniać miejsca wykonywania zleconej czynności ani miejsca wyznaczonego do spania, a także porozumiewać się z osobami umieszczonymi w innym pomieszczeniu lub osobami postronnymi.

§ 6. 1. Internowany może posiadać artykuły żywnościowe, niezbędne przedmioty osobistego użytku, dokumenty związane z osadzeniem go, listy, fotografie osób najbliższych, niezbędne materiały piśmienne oraz książki, prasę i gry świetlicowe dostarczone przez administrację ośrodka.

2. Komendant może zabronić lub ograniczyć posiadanie przedmiotów wymienionych w ust. 1, jeżeli wymagają tego względy sanitarne, porządku lub bezpieczeństwa, jak

również zezwolić na posiadanie innych przedmiotów, w granicach nie naruszających porządku lub bezpieczeństwa.

§ 7. 1. Internowany korzysta z własnej odzieży i obuwia, z własnej zaś bielizny — za zezwoleniem komendanta; pościel i środki do utrzymania higieny osobistej otrzymuje z ośrodka według zasad i norm określonych odrębnymi przepisami.

2. Internowany otrzymuje z ośrodka do użytku odzież i obuwie, jeżeli własna odzież i obuwie są niezdadne do użytku albo nieodpowiednie ze względu na porę roku lub jeżeli wymagają tego względy bezpieczeństwa albo względy sanitarne.

§ 8. 1. Internowani oraz ich odzież, bielizna i obuwie podlegają przeszukaniu. Przeszukaniu podlegają również pomieszczenia, w których internowani przebywają stale lub czasowo.

2. Przeszukanie może być przeprowadzone w każdym czasie. W razie konieczności dopuszczalne jest uszkodzenie przeszukiwanych przedmiotów w niezbędnym zakresie.

3. Przeszukania osoby oraz odzieży i bielizny na niej przeprowadza się za pośrednictwem osoby tej samej płci.

4. Znalezione w czasie przeszukania notatki i zapiski podlegają zatrzymaniu, jeżeli ich treść zawiera znamiona przestępstwa lub wykroczenia albo zawierają one wyrazy albo zwroty wulgarne, obelżywe lub niezrozumiałe.

§ 9. Internowany jest obowiązany utrzymywać czystość osobistą oraz dbać o należyty stan i czystość pomieszczeń, w których przebywa, a także innych miejsc w obrębie ośrodka, wskazanych przez administrację tego ośrodka.

§ 10. 1. Internowany otrzymuje trzy razy dziennie ciepłe posiłki w odpowiednich odstępach czasu według norm określonych odrębnymi przepisami, jak również stosowny napój do zaspokajania pragnienia. Sposób przyrządzania posiłków oraz ich jakość podlegają kontroli lekarza lub innego fachowego pracownika służby zdrowia. Minimalna norma żywnościowa dla internowanego wynosi 2.600 kalorii.

2. Jeżeli wymaga tego stan zdrowia internowanego, otrzymuje on wyżywienie dietetyczne według wskazań lekarza.

§ 11. 1. Internowany może dwa razy w miesiącu zakupywać artykuły żywnościowe i wyroby tytoniowe oraz przedmioty osobistego użytku za kwotę nie przekraczającą miesięcznie 30% najniższego miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego pracowników uspołecznionych zakładów pracy.

2. Komendant może zezwolić internowanemu na dokonywanie częstszych zakupów lub za większą kwotę.

§ 12. 1. Internowany może otrzymywać miesięcznie dwie paczki żywnościowe o wadze nie przekraczającej wraz z opakowaniem 3 kg każda od osób najbliższych, a od innych osób lub instytucji za zgodą komendanta ośrodka.

2. Komendant może zezwolić internowanemu na otrzymanie dodatkowej paczki żywnościowej.

3. W paczkach żywnościowych nie mogą być dostarczane artykuły żywnościowe, których sprawdzenie jest niemożliwe bez naruszenia w istotny sposób ich substancji, ani też artykuły żywnościowe w opakowaniach utrudniających kontrolę ich zawartości.

4. Rodzaje artykułów żywnościowych, które internowany może otrzymać w paczce, określają odrębne przepisy.

§ 13. Internowany może za zezwoleniem komendanta otrzymywać paczki z potrzebną mu odzieżą, bielizną, ubiwem i przedmiotami osobistego użytku, a na wniosek lekarza — również z lekami.

§ 14. 1. Komendant może zezwolić internowanemu ze względu na stan jego zdrowia na dokonywanie dodatkowych zakupów artykułów żywnościowych lub na otrzymywanie dodatkowych paczek żywnościowych — według wskazań lekarza.

2. Internowany chory korzystający z diety może dokonywać zakupów artykułów żywnościowych i otrzymywać paczki żywnościowe wyłącznie według wskazań lekarza.

§ 15. 1. Paczki podlegają przeszukaniu w obecności internowanego.

2. Paczki o zawartości innej niż określona przez właściwe przepisy mogą być zwrócone na koszt internowanego lub nadawcy, a znajdujące się w nich przedmioty, których posiadanie w ośrodku jest zabronione ze względu na bezpieczeństwo, podlegają zatrzymaniu.

3. Artykuły żywnościowe nie nadające się do spożycia podlegają komisijnemu zniszczeniu.

§ 16. Internowany może otrzymywać pieniężne przekazy pocztowe od osób najbliższych, a za uprzednim zezwoleniem komendanta — od innych osób i instytucji znajdujących się w kraju.

§ 17. 1. Internowanemu zapewnia się bezpłatną opiekę lekarską oraz bezpłatne zaopatrzenie w leki i środki opatrunkowe.

2. Internowany jest obowiązany poddać się badaniom lekarskim i zabiegom sanitarnym.

3. Internowany jest obowiązany zawiadomić niezwłocznie przełożonego o swojej chorobie oraz o zauważonej chorobie innego internowanego, jeżeli ten nie zgłasza się sam do lekarza.

4. Internowanego, leczonego w pomieszczeniu mieszkalnym, komendant na wniosek lekarza może zwolnić od przestrzegania określonych przepisów regulaminu oraz ustalonego porządku.

§ 18. Internowany korzysta z ośmiogodzinnego snu w ciągu doby.

§ 19. Internowany odbywa codziennie 60-minutowy, a za zezwoleniem komendanta — dłuższy spacer na wolnym powietrzu. Jeżeli warunki ośrodka uniemożliwiają 60-minutowy spacer, czas spaceru może być wyjątkowo skrócony, nie więcej niż o 30 minut. Z odbywania spaceru internowanego może zwolnić lekarz lub komendant.

§ 20. 1. Internowany nie posiadający własnych przyborów do golenia powinien być przynajmniej dwa razy w tygodniu ogolony oraz raz w miesiącu ostrzyżony.

2. Internowany korzysta z ciepłej kąpieli raz w tygodniu.

§ 21. 1. Internowany może korzystać z organizowanych zajęć kulturalno-oświatowych.

2. Internowany może wypożyczać z biblioteki ośrodka książki i gry świetlicowe oraz korzystać z prasy dostar-

czanej przez administrację ośrodka, a także za zezwoleniem komendanta — z innych książek i prasy.

§ 22. Internowany może w sposób nie zakłócający spokoju i ustalonego porządku wykonywać praktyki religijne oraz posiadać przedmioty niezbędne do wykonywania tych praktyk, a zwłaszcza wysłuchiwać nabożeństw transmitowanych przez Polskie Radio oraz — za zgodą komendanta ośrodka — korzystać z posług religijnych.

§ 23. Internowany wykonujący prace porządkowe jest obowiązany wykonywać je sumiennie. Zatrudnienie internowanego poza pracami porządkowymi wymaga jego zgody, wyrażonej na piśmie.

§ 24. 1. Internowanemu nie przysługuje wynagrodzenie za wykonywanie następujących rodzajów prac:

- 1) porządkowych, związanych z utrzymaniem czystości i porządku w obrębie ośrodka,
- 2) pomocniczych o charakterze administracyjno-gospodarczym, związanych z funkcjonowaniem ośrodka, a zwłaszcza konserwacją, remontami oraz działaniem urządzeń, jak również obsługą, zapatrzeniem i transportem, na których wykonywanie wyraził zgodę.

2. Szczegółowy wykaz prac, o których mowa w ust. 1, określają odrębne przepisy.

§ 25. Właściwy przełożony wyznacza spośród internowanych osobę, do której obowiązków należy dbanie o inwentarz i czystość w pomieszczeniu mieszkalnym oraz przestrzeganie przez internowanych ustalonego porządku.

§ 26. Komendant ustala porządek w ośrodku, określając w szczególności:

- 1) czas i porządek apelu porannego i wieczornego,
- 2) czas przeznaczony na sen, pracę, zajęcia własne i kulturalno-oświatowe,
- 3) czas spożywania posiłków,
- 4) zasady poruszania się po terenie ośrodka,
- 5) porządek odbywania spacerów,
- 6) przedmioty, jakie można posiadać przy sobie,
- 7) terminy i porządek przeprowadzania widzeń,
- 8) terminy, miejsce i sposób dokonywania zakupów oraz rodzaje artykułów, jakie mogą być zakupywane.

Rozdział 2

Korespondencja i widzenia.

§ 27. 1. Internowany ma prawo prowadzenia korespondencji.

2. Internowany nie posiadający środków pieniężnych otrzymuje od administracji ośrodka papier, koperty i znaczki pocztowe na dwa listy w miesiącu.

3. Korespondencja internowanego podlega cenzurze organu, do którego dyspozycji pozostaje.

§ 28. 1. Internowany może raz w miesiącu korzystać z widzeń z osobami najbliższymi, a z innymi osobami — za zezwoleniem komendanta.

2. Widzenia odbywają się pod nadzorem i trwają nie dłużej niż 60 minut. Rozmowa w czasie widzeń powinna odbywać się w języku zrozumiałym dla nadzorującego.

3. W uzasadnionych przypadkach komendant może zezwolić na dłuższe i na częstsze widzenia.

4. W razie naruszenia przez internowanego lub od-

wiedzającą go osobę ustalonego sposobu odbywania widzenia, widzenie może być przerwane.

§ 29. 1. Internowany ma prawo do widzeń ze swym pełnomocnikiem będącym adwokatem pod nieobecność innych osób. Zezwolenie na widzenie wydaje organ, do którego dyspozycji internowany pozostaje.

2. Jeżeli przeciwko internowanemu toczy się postępowanie karne, w którym nie zastosowano tymczasowego aresztowania, przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do widzeń internowanego z obrońcą.

Rozdział 3

Prośby, skargi i wnioski.

§ 30. 1. Internowany ma prawo składania prośb, skarg i wniosków do organów właściwych do ich rozpatrzenia. Składanie prośb, skarg i wniosków zbiorowych, jak również przez poszczególnych internowanych w imieniu ogółu lub grupy internowanych jest zabronione.

2. Jeżeli prośba, skarga lub wniosek są adresowane do niewłaściwego organu, należy poinformować internowanego, który organ jest właściwy, i przekazać prośbę, skargę lub wniosek temu organowi.

3. W sprawach związanych z działalnością ośrodka prośby, skargi i wnioski internowanych rozpatrują według właściwości komendant ośrodka, sędzia penitencjarny i prokurator sprawujący nadzór penitencjarny oraz właściwe organy nadrzędne. Internowany nie może ponawiać prośb, skarg i wniosków przed upływem terminu przewidzianego do ich załatwienia.

§ 31. Jeżeli organ właściwy do załatwienia prośby, skargi lub wniosku stwierdził, że w treści zawierają one znamiona przestępstwa lub wykroczenia, internowany podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej.

§ 32. Koszty przesłania prośb, skarg i wniosków ponosi internowany. Internowany nie posiadający środków pieniężnych otrzymuje od administracji ośrodka papier, koperty i znaczki pocztowe.

Rozdział 4

Odpowiedzialność dyscyplinarna.

§ 33. 1. Za naruszenie nakazów i zakazów wynikających z regulaminu oraz obowiązującego w ośrodku porządku internowany podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej. Ukaranie dyscyplinarne za przekroczenie powinno zmierzać do zapewnienia przestrzegania przez internowanego obowiązków i ustalonego porządku.

2. Kary dyscyplinarne są następujące:

- 1) nagana na osobności lub w obecności innych internowanych,
- 2) pozbawienie wszystkich lub niektórych zezwoleń, o których mowa w § 6 ust. 2, § 11 ust. 2, § 12 ust. 2 i w § 19,
- 3) ograniczenie prawa korespondencji prywatnej przez okres do 1 miesiąca,
- 4) pozbawienie prawa otrzymywania paczek żywnościowych przez okres do 1 miesiąca,
- 5) pozbawienie lub ograniczenie prawa zakupu artykułów żywnościowych i wyrobów tytoniowych przez okres do 1 miesiąca,

6) umieszczenie w odrębnym pomieszczeniu przez okres do 7 dni.

3. W czasie wykonywania kary dyscyplinarnej, określonej w ust. 2 pkt 3, komendant może zezwolić na doręczenie internowanemu listu, jeżeli zawiera on ważne informacje rodzinne lub osobiste. Może również w uzasadnionym przypadku zezwolić na napisanie listu.

4. Wymierzenie kary dyscyplinarnej w związku ze znalezieniem u internowanego w czasie przeszukania pieniędzy oraz przedmiotów, których posiadanie jest zabronione lub które zostały nabyte przez internowanego w sposób nielegalny, powoduje ich zatrzymanie; sposób postępowania z zatrzymanymi pieniędzmi i przedmiotami określają odrębne przepisy.

§ 34. W czasie odbywania kary dyscyplinarnej określonej w § 33 ust. 2 pkt 6 internowanego pozbawia się uczestnictwa w zajęciach kulturalno-oświatowych, z wyjątkiem korzystania z prasy i książek.

§ 35. 1. Za jedno przekroczenie wymierza się tylko jedną karę dyscyplinarną. Za kilka przekroczeń rozpatrywanych łącznie można wymierzyć jedną karę dyscyplinarną odpowiednio surowszą.

2. Ponowne wymierzenie kary dyscyplinarnej nie może nastąpić w taki sposób, aby była ona bezpośrednim przedłużeniem odbywanej takiej samej kary, chyba że łączny okres trwania wymierzonych kar nie przekracza przewidzianej w regulaminie granicy czasu trwania tej kary.

3. W uzasadnionych przypadkach, zwłaszcza gdy internowany popełnił przekroczenie po raz pierwszy lub jeżeli nie naruszyło ono w poważniejszym stopniu porządku, można odstąpić od ukarania dyscyplinarnego i udzielić internowanemu upomnienia.

§ 36. 1. Kary dyscyplinarne wymierza komendant z urzędu lub na pisemny wniosek przelożonych internowanego.

2. Przed wymierzeniem kary dyscyplinarnej należy wysłuchać wyjaśnień obwinionego, a jeżeli zachodzi potrzeba — również wyjaśnień składającego wniosek o ukaranie lub innych osób.

3. Decyzję o ukaraniu zawierającą określenie przekroczenia wydaje się na piśmie i podaje do wiadomości ukaranego.

§ 37. 1. Nie można wymierzyć kary dyscyplinarnej, jeżeli od dnia powzięcia przez przelożonego wiadomości o popełnieniu przekroczenia upłynęło 15 dni lub od dnia popełnienia przekroczenia 30 dni. Nie można wykonać wymierzonej kary dyscyplinarnej po upływie 15 dni od dnia wydania decyzji o ukaraniu.

2. Terminy określone w ust. 1 nie biegną w okresie przebywania internowanego poza ośrodkiem w wyniku ucieczki, a także w okresie zawieszenia, przerwania, odroczenia lub wstrzymania wykonania kary dyscyplinarnej.

§ 38. 1. W uzasadnionych przypadkach można zawiesić na czas oznaczony w całości lub w części wykonanie wymierzonej kary dyscyplinarnej lub ją darować albo zamienić na inną, mniej dolegliwą.

2. Zawieszenie wykonania kary dyscyplinarnej może być stosowane na okres do 1 miesiąca. Jeżeli w tym okresie internowany dopuścił się ponownego przekroczenia,

zawieszona kara ulega wykonaniu. Po upływie okresu zawieszenia karę uważa się za niebyłą.

3. Decyzję o zawieszeniu, darowaniu lub zamianie kary dyscyplinarnej podejmuje komendant ośrodka lub sędziego penitencjarny.

§ 39. 1. Wymierzoną karę dyscyplinarną wykonuje się niezwłocznie. Przed wykonaniem kary dyscyplinarnej określonej w § 33 ust. 2 pkt 6, a także kar określonych w pkt 4 i 5, wymierzonych internowanemu, któremu ze względu na stan zdrowia zezwolono na dokonywanie dodatkowych zakupów artykułów żywnościowych lub otrzymywanie paczek żywnościowych albo korzystającemu z diety — należy zasięgnąć opinii lekarza.

2. Jeżeli stan zdrowia internowanego uniemożliwia odbycie wymierzonej kary dyscyplinarnej w całości lub w części, wykonanie jej należy odroczyć lub przerwać albo zamienić ją na taką karę dyscyplinarną, którą internowany może odbyć. Decyzję w tym względzie podejmuje komendant po zasięgnięciu opinii lekarza.

Rozdział 5

Zwalnianie internowanych.

§ 40. Przy zwolnieniu internowany otrzymuje za pokwitowaniem znajdujące się w depozycie ośrodka należące do niego dokumenty, pieniądze i inne przedmioty.

§ 41. Internowany przy zwolnieniu otrzymuje świadectwo zwolnienia oraz na prośbę informację o wynikach przeprowadzonych badań lekarskich. Internowany wymagający leczenia otrzymuje świadectwo lekarskie.

§ 42. Internowany nie posiadający środków pieniężnych otrzymuje przy zwolnieniu bilet na przejazd do miejsca zamieszkania oraz inną niezbędną pomoc.

Rozdział 6

Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 43. 1. Jeżeli wymagają tego względy sanitarne lub bezpieczeństwa, komendant ośrodka może na czas określony:

- 1) wstrzymać lub ograniczyć dokonywanie zakupów,
- 2) wstrzymać widzenia lub ograniczyć czas ich trwania,
- 3) wstrzymać spacerowanie lub ograniczyć czas ich trwania,
- 4) ograniczyć ilość i rodzaj artykułów żywnościowych przesyłanych w paczkach, a nawet wstrzymać przyjmowanie paczek,
- 5) ograniczyć zakres organizowanych zajęć kulturalno-oświatowych oraz wstrzymać doręczanie prasy.

2. O podjęciu decyzji w sprawach, o których mowa w ust. 1, komendant zawiadamia sędziego penitencjarnego.

§ 44. Organem, do którego dyspozycji pozostaje internowany umieszczony w ośrodku odosobnienia, jest komendant wojewódzkiej Milicji Obywatelskiej, który wydał decyzję o internowaniu.

§ 45. Traci moc rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 grudnia 1981 r. w sprawie tymczasowego regulaminu pobytu internowanych w ośrodkach odosobnienia (Dz. U. Nr 29, poz. 165).

§ 46. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości: S. Zawadzki